

TEOZOFIJA

God. VIII Br. 2-3 ZAGREB - JUGOSLAVIJA 1935

Pismo svoj javnosti

Dr GEORGE S. ARUNDALE-A

prigodom primanja dužnosti Pretsjednika T. D.

Činjenica da Teozofskom Društvu, koje su osnovali Helena Petrovna Blavatsky i pukovnik Henry Steel Olcott u New Yorku god. 1875. danas pripada 49 Sekcija u zemljama širom cijeloga svijeta i da ono broji više od 30.000 članova, koji govore svima glavnim svjetskim jezicima, a pripadaju svima vjerskim ispovijestima — izuzevši neke, koji ne pripadaju nijednoj — opravdava tvrdnju, da je to organizacija, na koju valja gledati kao na međunarodno tijelo što vrši zamjeran utjecaj na život današnjice, te mora da zanima javnost poradi smjernica svojega rada, kao i poradi svojih načela i svoje naročite politike.

Primajući se dužnosti Pretsjednika toga Društva na temelju glasanja velike većine članova njegovih i stupajući na mjesto, na kojem se do sada nalazila Dr Annie Besant, čija nas je smrt duboko rastužila, osjećam se u pravu da svratim pažnju i upozorim na društvena načela, kao i na naročitu politiku, koja se tako sjajno sprovodila duž gotovo punih 60 godina pod vodstvom svjetskih ličnosti kao što su bile Helena Petrovna Blavatsky, pukovnik Henry Steel Olcott i Dr Annie Besant.

Čime je izražena svrha za koju postoji Teozofsko Društvo?

Izražena je sa tri tačke, što prikazuju ona naročita načela, na čijem ostvarenju radi Teozofsko Društvo:

Prvo, ono postoji da omogući spoznaju istine, da je bratstvo života univerzalno, te da ono obujimlje sve bez obzira na bilo kakove razlike u oblicima ili u razvojnim stepenima. Ta spoznaja ima da dovede do ostvarenja toga bratstva i to neprekinutim ispunjavanjem dotične svrhe i postepenim napredovanjem svega.

Drugo, ono postoji da promiče slobodno istraživanje istine bez obzira na bilo kakove zabrane i smetnje, koje nameću konvencijske dogme, doktrine i ortodoksna naučanja. Naposе otkriva istinu o velikim religijama svijeta, da time pomogne njihovu pravu funkciju, koja se sastoji u sjedinjivanju, a nipošto u razdvajanju, do koje zablude ih je dovelo jedino neznanje čovjekovo.

Treće, ono postoji da istražuje i da iznalazi istinu u područjima svijesti, koja još nisu istražena.

Prema tome Teozofsko Društvo postoji da razvija dobru volju bez obzira na sve vanjske razlike, odnosile se one na vjeru ili rasu, narodnost ili običaje, mišljenje ili naziranje; da raskida svom gorljivosti sve što sputava istinu, i iskrivljuje je poradi čovječjega neznanja, da otkriva svom smjelosti istinu istražujući je i produbljujući sve jače i jače.

Istaknutiji vodići Teozofskog Društva uvijek su kidali okove što su stajali kao zapreke, te su naviještali slobodu, ali oni to nisu činili u ime Teozofskoga Društva, jer je načelo njegovo da obujimlje sve u sveopće bratstvo, a to ne dopušta da ga se poistovjeti sa ma kojim posebnim prikazivanjem bratstva ili omeđi bilo kojom naročitom djelatnosti u ime bratstva, već su radili i borili se kao Teozofi, nadahnuti Teozofijom. H. P. Bavatsky pomogla je da se raskinu okovi mate-

rizalizma u nauci kao i u religiji. te je u svom glasovitom djelu *»Tajna Nauka«* otkrila svo naziranje o životu napuštajući onaj uzani antropomorfizam, da ga izvije u veličanstveni Plan duhovnoga razvoja, što kreće izdižući se do neslućenih visina slave. Pukovnik Olcott isticao je praktičku primjenu smjernica što ih je razvila velika njegova saradnica. Dr. Annie Besant donijela je svijetlo svoga vlastitoga duhovnog iskustva djelom Helene P. Blavatsky skupivši plodove svega toga u bezbroj knjiga i članaka. Dalje je svoju ličnu spoznaju i ostvarivanje Teozofije primjenjivala u mnogim područjima da se postigne sloboda u religiji, u uzgajanju, u politici, u socialnom životu posvuda, privodeći tako svojom postojanom predanosti tomu svu pažnju svijeta i kao prisilno tražeći sve to poradi svoje neustrašivosti i pronicavosti. Dr. Besant kao što H. P. Blavatsky i Puk. Olcott ostavili su svojim generacijama trajni znak utjecaja velikih Teozofa. A i njezin drug C. W. Leadbeater nije ostavio svojim naraštajima i svijetu manje značajnih oznaka — budući da je bio ličnost koja je od vremena do vremena postizavala najviše ciljeve, unoseći svijetlo skrivene Istine da sja posred neproniène tame čovječje.

Svaki od članova Teozofskoga Društva kao i svi oni, što su proučavanjem ostajali blizu duž zadnjih šezdeset godina postizavajući iskustva na temelju nauke Teozofije i primali utjecaje, kako ih je ona vršila u isto vrijeme širom čitavoga svijeta, priznaju bezuslovno da su Teozofija, Teozofsko Društvo i mnogi od njegovih članova izvodili dojmove i ostavijali trajne utiske na modernom mišljenju kao i u savremenim pokretima.

Šta je prama tome posao Teozofa i rad Teozofskoga Društva danas u svijetu kao i u neposrednoj budućnosti? Njegov je rad u tom da nastavi širenje naučanja H. P. Blavatsky i njenih učenika, štaviše, ja se usudjujem ustvrditi da ih predaje u duhu njihovu i prenosi nazivima što im izražavaju bit i dušu, nipošto pak uzimljujući ih samo prama riječima kojima se označuju. H. P. Blavatsky bila bi posljednja koja bi očekivala neki naročiti probitak od svega što je iznjela svijetu. Naučanje je predavala, kako ga je primila od Onih koji su mudriji od nje, i kako je to saznavala vlastitim svojim iskustvom. Stoga je tražila samo to da se njene tvrdnje ispituju otvoreno i bez predrasuda, te da ih se uzimlje kao oznake na karti golemoga životnog oceana za sve one što žele u svojoj gorljivosti da ih se povede po njem i pokaže im put za dalje otkrivanje.

Što nam dakle kazuju ova naučanja? Koje su to oznake što ih Teozofija postavlja na kartu života?

1. Da je sav život u biti svojoj jedan univerzalni, bez obzira kakove su forme kojima se izražava ili oblici kojima se manifestuje.

2. Da se čitavi život nalazi u velikom evolucijskom procesu čime se pokreće bezbroj varijacija životnih jedinica od najniže besvijesnih, duž nebrojeno stadija svoga razvitka, do najviših što sjaju neprekinuto povećavajući samosvijest do veličanstvene svjetlosti.

3. Da se taj slijed neprekinuto zbiva prama nepromjenljivom zakonu razvijajući blagotvorni rad za odredenu svrhu.

4. Da su prilike pojedinaca kao i one u svijetu, prosperitet i depresija, rat i mir, veselje i bol, radost i patnja, zdravlje i bolest, sreća i nesreća — sve to znaci evolucijskoga procesa, kako djeluje prama nepromjenljivom zakonu razvijajući blagoslovljeni rad za izvjesnu svrhu.

5. Da svaka životna jedinica može slobodno da pospješuje ili zaustavlja tijek svoga evolucijskoga procesa: da ga pospješuje razumijevanjem zakona, a zaustavlja neznanjem i izmicanjem pomenutom zakonu.

U obsežnoj Teozofskoj Literaturi raspravljena su u detalj ova osnovna načela, tako da se sve borbe u životu, sve zapreke u životu, sve što se ne može da protumači u životu, sve one naoko nepravde u životu, sve što je kao bez svrhe i cilja u životu, sve što je isprazno i bezpredmetno u životu postaje razumljivim i opravdanim pokazujući svoju pravu svrhu. Život postaje velikim dogadjajem. Život dobiva svoju svrhu. Život postaje divnim i pored svoga kala, svoje tame, svojih prolaznih teškoća i očaja.

Stoga moraju Teozofi i Teozofsko Društvo svakako da nadaleko šire znanje o tomu naziranju na život i pre-

daju svemu svijetu taj dragocjeni ključ života; jer se čitavi svijet i svaki pojedinac u svijetu nalazi licem u lice sa svima problemima, obavit je njima tražeći uzalud da im umakne. Poradi toga ima dva puta u načinu širenja i predavanja Teozofije — pokazujući je lično u svakidašnjem svomu životu i pružajući odraz uspjeha praktičnoga primjenjivanja Teozofije, to je put primjera; predavajući istine Teozofije odjenute oblicima prikladnim za one, koji ih žele da čuju, put je naučanja.

Teozofija je izražaj općenite. Univerzalne Istine. Ona ne isključuje nikoga i ništa. Pripada jednako tako pristašama kao i zavjerenim sljedbenicima različitih religija, ali ne pripada manje ateistima i agnosticima. Njena je vijest za naučenjake, za filozofe, za državnike, za umjetnike i muzičare, za radnike, za kapitaliste, za svećenike, za učitelje, za mladež, za odrasle, a ponajpače pruža nadu onima, koji su izgubili svako pouzdanje, utjehu svima žalosnima i tužnima, snagu slabima.

Teozofsko Društvo pruža onima koji razmišljaju ili se predaju meditaciji Teozofiju koja će da im pomogne, da prodube svoja razmatranja i učine ih vrednijim i korisnijima. Svakomu ko se priklanja akciji, pruža ova putem Teozofskoga Reda služenja u svoj širini svojoj Teozofiju koja će da mu pomogne da njegova okretnost u djelatnosti uzmogne jače da izrazi svrhu i životni cilj. Onomu koji je sav predan pobožnošću svojoj Religiji, odan svojim ciljevima, ili izvjesnoj ličnosti, pruža mu Teozofiju, koja će da mu pomogne, da vjeru svoju izrazi pravo, mnogo realnije i uzvišenije. Radnicima pruža Teozofiju koja će da im pomogne, da dobiju osjećaj plemenite vrijednosti svoga rada, a kapitalisti onu Teozofiju koja će da mu pomogne, da primi osjećaj veličanstvene snage i svetosti svoga kapitala. Umjetniku pruža Teozofiju koja će da mu pomogne, da se izdiže u sve veće visine umjetničkoga stvaranja i gledanja. Državniku i političaru pruža Teozofiju koja će da mu pomogne, da dokuči osnovnu bit politike i temeljna načela što vladaju u svoj pravoj oblasti državništva i političke djelatnosti. Učitelju pruža Teozofiju koja će da mu pomogne, da pravo shvati što je uistinu bit uzgajanja i odakle, kako, kuda s onim koga se uzgaja. Naučenjaku pruža Teozofiju koja će da mu pomogne da shvati prirodu i onu pravu i vječnu nauku koja je stvorila svijetove, te ih neprekinuto hrani i uzdržava.

I dok Teozofija na taj način dotiče sve, i služi svima u najrazličitijim smjerovima, ipak je ona samo jedna Teozofija, upravo tako kao što se svi putevi koji su medju sobom različiti sastaju konačno na istom mjestu svoga cilja.

Nije li stoga vrijedno da se prouči tu Teozofiju za koju se možda čini da sebi svojata, da njoj pripada toliko toga, a donijela je sreće, mira, zadovoljstva, postignuće konačne svrhe bezbroj tisućama širom svijeta? A biste li joj se približili bez predrasuda i prethodnih načela i mišljenja usvojenih na temelju preprićavanja ili kojih možda krivih prikazivanja što se nalaze u knjigama i iznose govorima? Teozofija vam dolazi bez ikakovih dogma, niti kao kakova doktrina ili vjerovanje, pa ni kao kakova religija, filozofija ili znanost, niti kao izlaganja umišljenih i čudnih dosjetki Blavatsky-eve, ili Besant-ove, ili Leadbeater-a, već kao davna nauka života, bogata svima pojedinostima što se odnose na primjenu u svima prilikama života. Ako joj se približi um što nije sputan, omedjen ili zatvoren kakovim pravovjernim navikama ili ortodoksnim konvencijonalnostima sadašnjice, nalazi se snažno utjecajnom u jednostavnoj metodi njenoj i načinu predavanja onoga neshvatljivoga predočivši ga jasno, a ono naoko bezpredmetno prikazavši ga u svoj zamašnoj svrsi njegovoj.

Teozofija traži od vas da proučavate i provjeravate. Ne traži od vas da vjerujete ili prihvatite nešta poradi autoriteta i ugleda, već iziskuje da ne otklanjate na brzu ruku i ne odbacujete onoga što vaš um ne može smjesta da dokuči i razumije kao da to ne bi moglo da bude pravo i istinito. Naprotiv traži od vas da priravnate svoj razum, tako da vam uzvrati u najvećoj mjeri ono pravo za sve vaše sumnje — time da čitavi svoj život zamijenite boljim i srećnijim.

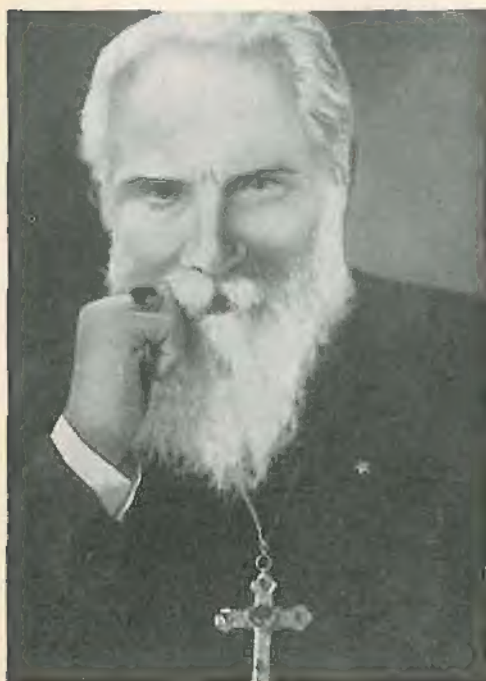
George S. Arundale

C. W. Leadbeater

Napisala ANNIE BESANT

Izdavačeva zabilješka: Siguran sam da bi naša pokojna Pretsjednica prva se opomenula svoga odanoga druga, da je bila s nama, kad je on preminuo. Onda neka je tako sada! Ove je retke što slijede napisala ona, a izašli su 1911 u tom listu (The Theosophist). Oni će i sada u ovaj čas najprikladnije da izraze ljubav prama njenom velikom Bratu i razumijevanje za nj.

The Theosophist, April 1934.

Ime Charles Leadbeater-ovo poznato je po svem svijetu poradi njegovih divnih knjiga i djela, te poradi osvjetlavanja sviju onih zamršenih i tamnih pitanja. Niko nije učinio više od njega da se skine velo s onoga što ljudi nazivlju Smrću, i upozori svijet, kojemu je do mira i sreće, onamo gdje je neznanje prekrilo ono nepoznato strahom. Tisuće pojedinaca nalazilo je pomoći i utjehe u njega, kad im se kidala srca od boli poradi gubitka njihovih ljubljenih, a on je u istinu bio »sin utjehe« u mnogim opustjelim domovima.

Kao minula inkarnacija bio je učenikom Kleineja — sada Majstora D. K. — koji je bio učenikom Pitagore, sada Majstora K. H., što će da bude Bodhisattva u budućnosti. U sadašnjem svom životu rodio se 17 februara 1847, i u starosti od šezdeset i četiri godine nosi ih lako radeći neumornom energijom, igrajući tenis kao mladić. Takovom nagradom daruje priroda tijelo »koje se čuva umjerenošću, trezvenošću i čistoćom.«

Kao dijete došao je sa roditeljima svojim u Južnu Ameriku... Neko vrijeme iza toga što se vratio u Englesku pošao je na univerzitet u Oksford, ali je morao za kratko doba da prekine, da uza sav taj gubitak primi zaređenja Engleske crkve u godini 1878. Zatim je ostao radeći kao svećenik i ispitujući pomno spiritističke pojave...

Njegova diploma kojom je postao članom T. D. nosi označeno godinu 1884, ali mu se pridružio već čitavu godinu ranije, osobito nakon što je čitao djela g. Sinnetta..

Charles Leadbeater... upoznavši u H. P. Blavatsky okultnoga učitelja ostavio je sve... pripravan da radi ma šta mu se kaže; ali nije trebalo dugo da se javi snaga njegova učeništva: njegov je Majstor pružio mu Svoju ruku, te se njemu koji nije tražio ništa, ni očekivao ništa, stalo otkrivati sve. Prvi slučaj i eksperimenat o tom bio je kad je svijesno zagledao u astralni svijet...

Godine 1885 postao je tajnikom T. D. kao nasljednik Damodar-a, te je zajedno sa Pretsjednikom Puk. Olcottom iste godine pohodio Burmu, da sadioništvuje tamo kod osnivanja T. Društava. Otišavši 1886 na Cejlon radio je mnogo na uzgojnom polju, i pokrenuo je ustanovu od koje je danas postao Ananda College...

U Engleskoj je radio u uredu Pionira (Pioneer Office), te je ujedno bio duž godinu dana kao tutor sinu g. Sin-

nett-a i G. S. Arundale-u... Bio je članom Londonske Lože te je mnogo istraživao i proučavao, da joj tako bude na pomoć, a neka od svojih istraživanja napisao je 1884 u priručniku pod nazivom *Astralna Razina*. To ga je privelo dotle da je održao prvo svoje predavanje u Chiswich Loži u Londonu. Godine 1895 došao je da stanuje zajedno s nama u 19. Avenue Road (Prevodilac: Glani nastan T. D. u Londonu), te je učenicima koji su se nastanili tamo uvelike pomagao...

Veliki dio njegova rada za vrijeme od 1896—1906 sastojao se u održavanju predavanja i u pohodima mnogim zemljama svagdje donoseći i šireći svijetlo Drevne Mudrosti. Rođeni učitelj neumorno se trudio oko prosvjećivanja, te je svojim riječima u predavanjima dodavao i mnogo ispisanih stranica svojih knjiga...

U to se g. 1906 pojavi strašna navala na nj, tako da ga je shrvala u času kad je pružao svojoj sredini najviše koristi, a 1908 jednodušno su svi Generalni Sekretari Sekcija T. D. širom svijeta kao i osam časnika Vijeća protiv dvojice njih izglasali su svoju izjavu da nema nikojega razloga zašto se ne bi vratio u Društvo, te je tada, u februaru 1909, došao da stanuje u Adyaru, a nešta kasnije pridružio se ponovo Društvu. Neki su nastavili da ga i dalje progone nemilosrdnom mržnjom, ali je njihova zloba zahvatila njih same, te u tri strašna slučaja slom što su ga smjerali za nj, zahvatio je nje same, jer je on koga su htjeli da satru pošao svojim putem ne odgovarajući nikada, ne vrijeđajući nikada, ostavljajući da ga dobri Zakon zaštiti u pravo vrijeme.

Naplata mu je i došla onim velikim djelom što ga se povjerilo njegovim rukama, onom silnom snagom kojom je pomagao posvuda, onom ljubavi i zahvalnosti koja mu je stizavala iz sviju krajeva svijeta, onim povjerenjem kojim su ga dočekivali svi, i poštovanjem koje mu iskazuju drugovi. »Mnogo je patnje«, uistinu, kojom ljudi prolaze da uđu u Kraljevstvo, ali je vrijedan taj put da se njime krene, jer je Kraljevstvo život vječni, neprekinuto nazočna veličanstvena svijest, koju ne može da dotakne ni Smrt ni ikoja Promjena.

Autentične biografske zabilješke o Biskupu Leadbeater-u

Napisao J. L. Davidge

(Izdavač »Advance Australia News Service«)

Biskup Charles Webster Leadbeater rodio se u Northumberland-u u Engleskoj (17 februara 1847). Svi su njegovi preci nosili ime Charles (Karlo) iza Kralja Karla Velikoga (Charlemagne-a) od kojih je potekao neposredno od francuske porodice imenom La Battre.

Život Biskupa Leadbeatera može lako da se prikaže u tri faze. Prva obasiže najranije njegovo muževno doba, dok je bio svećenikom; u drugo doba padaju njegovi radovi teozofskih otkrića, a u treće njegovo zrelo doba za boravka u Sydney-u, gdje je boravio kao pročelnik Liberalno katoličke Crkve, sa kojom većina Teozofa nije ni u kakovoj dodirnoj vezi. Ova ga je Crkva privukla budući da je združila Katolički sakramentalni sistem sa modernim naučanjem..., kao člana Teozofskoga Društva, a gospođa H. P. Blavatski ga je primila u Londonsku Ložu T. D. kod iste sjednice kao i Sir William Crookes-a...

Najznamenitije je razdoblje njegova života bilo ono što ga je duž četrdeset godina provodio u vezi sa Dr Annie Besant, koja je naslijedila Pukovnika Olcott-a kao Pretsjednik Teozofskoga Društva. Radeći zajedno s njom razvio je svoje duševne osobine, koje su mu dale podobnosti da otkriva nutrašnje svijetove kao i stanja svijesti, što

su svojstvena mnogim ljudima. Svoja otkrića jasnoga gledanja (vidovitosti) iznio je u djelima kao što su *Vidljivi i nevidljivi čovjek, Kršćansko Vjerovanje*, a u saradnji sa Dr Besant. *Oblici Misli, Čovjek: Odakle, kako i kamo i Okultna kemija.* U ovom posljednjem nalaze se opisi o sastavu kemijskih elemenata, kako su ih izravno otkrivali vizualizovanjem jasnoga gledanja.

Godine 1914 došao je Biskup Leadbeater u Sydney, te se nastanio u Manor-u, na Mosman-u, gdje je ostajao cijelo vrijeme osim prigodnih pohoda u Adyar... U godinj 1916 se pridružio Staro katoličkoj Crkvi, te bude izabran g. 1922 Biskupom Pretsjednikom Crkve Sv. Albana u Sidney-u, gdje je postojalo njegovo biskupsko sjedište. Međutim se ime »Staro Katolički« promijenilo u »Liberalno Katolički«, jer su sjedinili modernu nauku sa nasljeđem kršćanske crkve Upoznavši djelatnost i utjecaje profinjenije prirode, što se očituju prigodom crkvenih obreda istraživao je to polje i izdao svoja otkrića u naročito svojstvenoj knjizi pod nazivom *Nauka o Sakramentima.* I u Slobodnom Zidarstvu je otkrio naročito djelovanje nutrašnjih snaga, što je iznio i opisao u *Skrivenom Životu Slobodnoga Zidarstva.* Duž nekoliko je godina bio i Glavnim Upravnikom općega Slobodno Zidarskoga reda u Australiji.

Biskup Leadbeater bio je u svom naponu snage, veličanstvena pojava. Visine do dva metra i u krasnoj proporciji. Snažnu glavu klasičnoga profila resila je brada koju nije nikada rezao. Dok ga nije zahvatila visoka starost bio je neumornim radnikom. Iz svih njegovih djela probija ljubav prama čovječanstvu. Njegov je način u saobraćaju odavao otmjeno gospodstvo; bio je kao nepresahlo vrelo putničkih priča i okultnih naučanja skupivši ih sa svih strana svijeta; bio je utočištem blagosti i učtivosti što mu je razvilo u srcu ljubav za vlastite neprijatelje kao i za one koji su ga prevarno iskorišćavali *(The Theosophist, Maj 1934.)*

Vijest o preminuću Biskupa Pretsjednika C. W. Leadbeater-a

Na dan 13 februara uputilo se nekoliko članova Liberalno katoličke Crkve, Teozofskoga Društva i Općega Slobodno-Zidarskoga Bratstva da se nađu kod R. M. S. »Mooltana« u Fremantle-u na Zapadnoj Australiji, i pozdrave Biskupa Leadbeater-a koji je imao da se zadrži nedjelju dana u toj državici. Saznali su tamo od gdice H. Kellett, da će Biskup poradi narušenoga zdravlja proslijediti put izravno prama Sydney-u, ali je doktor na lađi izjavio, da neće više živ moći da se iskrca, jer je već dobar dio puta na brodu morao da se nađe vezan uz krevet, budući da ga je bolest shrvala da legne. U Perth-u su ga prenijeli u nosiljkama u bolnicu St. Omer-a, i predali Dr-u Nelson-u. Isprva je Doktor mislio da će za tri nedjelje prizdraviti toliko, da bi mogao da krene za Sydney. Nakon nekoliko dana uslijedila je promjena, i stanje se njegovo popravilo, te se javila nada da bi ozdravio, toliko da može da otputuje dalje. Kako se vrijeme i opet promijenilo, slabost je njegova ponovo rasla od nedjelje 25 februara, te je to stanje postajalo sve teže i potrajalo tako do zadnjega časa njegova bolovanja...

U ponedjeljak 26 februara već su oboje i doktor i s. pomoćnica stali gubiti nadu u njegovo ozdravljenje, jer je on uistinu, kako je napomenuto već, postajao sve slabiji. Gdica Kellett i g. Morton vidjeli su ga 28 februara, kad im je govorio duž gotovo tri četvrt sata. A kad su pošli da ostave prostoriju, podigao je ruku svoju i reče: »Dobro, dakle, ako Vas ne bih više vidio u ovome tijelu — nastavite.« To su bile njegove zadnje riječi, te su pravom vijesti za nas sve.

U četvrtak ujutro pao je u besvijesno stanje, te je preminuo u 4.15 poslije podne.

Oko 5 sati poslije podne istoga dana kad je preminuo, mogao sam da ga pogledam, te zatim opet u 8.30 pos. p.

Tijelo je balzamovano, te će se ot-

premiti u Sydney za spaljenje na državnom brodu u utorak 8 marta.

Danas, u nedjelju 4 marta, održan je euharistički obred za Requiem u crkvi Sv. Ivana Božanskoga u Perth-u. Kovčeg sa ostacima tjelesnim bio je donesen u crkvu i položen u svetište na tle sa strane gdje se čita evanđelje, glavom prama oltaru. Svećeničko odijelo biskupsko i štola nalazili se uz kovčeg, a Mitra je stajala na uzglavlju njegovu, dok se do nogu nalazio krst od cvijeća. Nedaleko kovčega na stolići nalazila su se takodjer Regalia, znakovi 33° Općega Slobodno-Zidarskoga Reda. Crkva je bila puna. Obred je ostavio najdublje utiske, i svi što su mu pribivali ponijeli su dojam o veličanstvenoj pobjedi...

Perth 4-3-1934

S. Fisher
svećen. na duž. u Zapadnoj Australiji

P. S. Biskup nije ništa patio, samo je bio snužden.

The Theosophist, April 1934.

Sahrana i zadušnica Biskupa Leadbeater-a

Napisao J. L. Davidge.

Jedva bi se moglo predočiti idealniji sprovod od sahrane Biskupa Leadbeater-a, uzevši obred spaljivanja u Ryde Krematoriju na dan 17 marta (1934) ili obred zadušnice u crkvi sv Albana u nedjelju 18 marta. Oba ova obreda održala su se na mjestima krajeva, koja je Biskup Leadbeater volio, dok je bio na životu tjelesnom — jedno je mjesto njegova crkva — katedrala, što ju je sagradio prije dvadeset otprilike godina; drugo je krematorij koji je podignut na vrhu brda gusto zašumljenoga — ljepota upravo od gradnje, zacijelo tako divni kao što su i trijemovi u drevnoj Grčkoj.

Na to su mjesto donijeli balzamovano tijelo Biskupa Leadbeatera položeno u dragocjeni kovčeg... »Ja sam Iskrsnuće i Život«, recitovao je biskup Tweedie u času kad je procesija svećenika dostojanstveno ušla u svetište popraćena zvucima Händelova »Posmrtnoga Marša«, što je izvodio organista Sv. Albana, g. Adgar Maddoch Tada su postavili kovčeg na postavnik, i nazočni su zapjevali »Tebe Boga«, a Biskup Tweedie izgovorio je riječi odriješenja i sproveo tijelo »plamenom pročišćenju«. Dostojanstveno je tekao obred, i radost slave odražavala je vrednotom velikoga muža

Naročito slikovita bila je pojava Krishnamurtijeva. Uza nj se nalazio i g. Rajagopal. Među onima koji su se pridružili sprovodu bila je gdica Heather Kellett (privatni sekretar) što je putovala sa Biskupom Leadbeaterom u Australiju, gdica. Clara Cood (generalni Sekretar Teozofskoga Društva u Australiji. Kao što u krematorijskoj crkvi tako i ovdje mnogi su od sakupljenih osjetili duhovnu nazočnost njegovu.

Prigodom pomen-riječi Biskup Tweedie govoreći o veličini Biskupa Leadbeater-a napomenuo je, kad bi bilo moguće u Liberalno Katoličkoj Crkvi da se sprovede kanonizacija kao što to biva u Rimskoj, pokojni bi Biskup bio vrijedan časti te svetinje, budući da je provodio život uistinu svet poput Kristova, bio čovjek neokaljane čistoće; njegovo će se ime, njegova naučania, njegov divni primjer života da predaje vremenima od tisućljeća.

Istakao je naročitu zahvalnost što je osjećaju prama njemu svi, koji su se nalazili nablizu njemu, te je proročki naglasio, da će se on doskora da vrati, a prepoznaćemo ga prama njegovim značajkama, jer će i opet da ljubi svoga brata-čovjeka; služeći čovječanstvu kao majstor-radenik.

*

Zadnje Riječi
što ih je iz svega srca svoga proustio
Biskup Leadbeater
bile su
NASTAVITE!

U najzadnjem pismu što ga je napisao nalaze se riječi:

Dižite SLAVNU I DREVNU ZASTAVU TEOZOFIJE, Neka ove riječi odzvanjaju trijemovima vremena.

The Theosophist, Maj 1934.

Kako se pomaže svijetu

(Iz knjige C. W. Leadbeater-a: »Nutarnji život«)

Priredio Rev. Ivan Butković.

Jedne od prvih sposobnosti, koje su potrebne kada se stupi na put, jesu bezuslovno *poštenje i oštroumlje.*

Okultizam mijenja čovjeka u mnogom pogledu: daje temeljni ton njegovom životu, koji neprestano odjekuje u njegovim ušima, a to je glas pripravnosti u pomaganju. A da bi mogli da pomognemo što bolje, moramo steći takodjer i snagu: zato moramo da se pomnjivo odgajamo, da se ostavljamo zlih navika a da razvijemo dobre.

Naročita pomoć leži u rukama članova našega društva, koja se sastoji u tome da možemo širiti Teozofske ideje. Nemamo prava drugima da namećemo naše ideje ali je naša dužnost (a i pravo), da ljudima pružimo barem priliku da čuju pravo tumačenje životnih problema. A dužnost sviju nas, kao članova ovoga Društva jest, da pomognemo u širenju ovih Istina.

Kritizovanje.

Hoćemo li da napredujemo, moramo naučiti da budemo prijazni i strpljivi i da potlačimo ludu želju, da na drugima uvijek otkrivamo mane.

Moramo da razvijemo sposobnost kritizovanja, ali ne kritizovanja drugih, nego sebe samih. Kritizovati znači osudjivati.

Jedna od najlošijih crta modernoga života sastoji se u tome da smo uvijek spremni vjerovati u zlo, svaku stvar namjerno osuditi po pojmovima što ih je najnepovoljnije moguće zamisliti. Bolje bi bilo čekati sve još jednom mirno rasuditi i tada opet čekati, da se vidi što će donijeti budućnost. Neka nam bude pravilo da o svakomu mislimo najbolje, da činimo svoj posao i drugima prepustimo njihov.

Predrasuda.

Sve predrasude rase, kaste i vjere moramo iščupati iz korjena, jer one pomućuju jasno gledanje i oštećuju jasno prosudjivanje. Prije nego li uzmognemo prosuditi i razlučiti, *moramo* sasma jasno gledati.

Dužnost je teozofa da vidi stvari onako kako one jesu, a tu treba samosvladavanja, opreznosti i napornoga rada. Obično naša naziranja nemaju čvrste temelje. Jedna lako izbačena riječ ili jedan trivialni pokret izazivaju u nama nevoljkost prema nekome. A najbolja metoda da naučimo bistro gledati leži u tome da u nekom čovjeku najprije pronadjemo dobre strane, jer sve neugladjenosti izčezavaju pred pravim čovjekom. A tog čovjeka, čovjeka koji stoji iza izvanjske ljuske nije tako teško naučiti vidjeti.

Fizičko tijelo.

Fizička je neumrlost nemoguća, jer ono što ima početak mora da ima i završetak. A porod, rast, propadanje i smrt su zakoni u fizičkom svemiru. Istovremeno naša je dužnost da radimo oko našega tijela sa najvećom brigom. Iz čega bi se imala sastojati naša hrana? Dok se uklanjate uživanju mesa i alkohola, nije to tako važno. Izvan svake diskusije stoji, da se vegetarskom hranjenju u svakom pogledu ima dati prednost pred mesnom hranom. Ono ima mnogo više prave hranivosti umanjuje u svakom pogledu sklonost bolestima, jača našu prirodu a ne podražuje. Poznato je da naši Majstori mogu da uzdrže jedno jedino fizičko tijelo vrlo mnogo dulje od svakoga običnoga čovjeka, živući uvijek u skladu sa zakonima potrebnim za zdravlje.

Duhan i alkohol.

Zlo djelovanje, što ga pušenje duhana vrši na fizičko, astralno i mentalno tijelo je očevidno. Duhan prožima čovjeka fizički izvanredno nečistim česticama, koje imaju takav materijalni zadah, da ih se često njuhom može da zamjeti. Astralno on ne dovodi samo nečiste sastavine unutra, nego osim toga ima tendencu da uništava mnoge vibracije, u čemu se ima da traži uzrok tvrdnji, da on »umiruje živce«. Ali moć, što ga ono vrši nad svojim robovima, doista mora biti velika, kad ljudi nisu u stanju da joj se suprostave i kad zaboravljaju sve instinkte dobroga odgoja, a to sve jer ih goni luda i strahovita sebičnost. I nakon smrti je ovo djelovanje vrlo loše a to na astralno tijelo. Takav čovjek ostaje dugo vremena kao zatvoren u tamnici, i k njemu ne mogu da prispiju više vibracije.

Proučavanje svijesti

Prilog nauci Psihologije

Napisala: *Dr Annie Besant* — Preveo *T. K.*

Poglavlje I

Pripremanje Polja

§ 1. Stvaranje atoma.

Treći Logos, Univerzalni Um, počinje Svoju stvaralačku djelatnost time, da utječe na materiju što je privukao sa svih strana bezmjernoga prostora u svrhu izgradnje našega sunčanoga sustava. Ova tvar postoji u prostoru u oblicima koje ne možemo dokučiti, ali je već očito pripravljena u oblicima, kako ih trebaju prostraniji sustavi. H. P. Blavatsky nas je učila da atomske podrazine naših razina čine prvu ili najnižu kozmičku razinu. Kad sebi predočimo atome kozmičke razine simbolički kao znakove tonova u muzici, mogli bismo naše atome, kako ih je oblikovao Treći Logos, možda simbolizovati kao više tonove takovih znakova. Čini nam se jasno, da su atomi u uskoj vezi sa »atomima prostora«, i da im odgovaraju, ali nisu prama svomu sadanjem obliku identični s njima. A sedam tipova materije, koji postanu našim »atomima«, označeni su u toj tvari, što se povlači iz prostora, da oblikuje naš sunčani sustav, te se mogu konačno da i opet povrate svomu praliku.

H. P. B. upućuje na tu sedmorostruku podjelu u atome sve nižega i nižega stepena i na njeno ponavljanje, kad kaže: »Kozmički atom postaje sedam atoma na razini tvari, a svaki se pretvara u središte energije. Isti taj atom postaje sedmoro zraka na razini duha ... te ostaje odijeljen sve do kraja Kalpa-doba, a ipak u tijesnom zagrljaju.«*

Izvan medja svemira ta je materija u vrlo čudnovatom stanju; tri svojstva materije, ustrajnost, pokretnost i sklad (tri gunas: Tamas, Rajas, Sattva) su u ravnoteži, te se medju sobom dopunjaju. Može ih se zamisliti da se nalaze kao zatvoreni u krugu — u potpunom miru. Doista se u nekim starim knjigama opisuje materiju kao cjelinu u tom stanju ustrajnosti. Govori se o njoj i kao o djevici; to je nebeska Djevica Marija, more djevičanske materije, koja treba da postane Majkom po djelovanju Trećega Logosa. Stvaralačka djelatnost počinje time, da se slomi onaj zatvoreni krug, te se stabilna ravnoteža svojstava pretvori u nestabilnu. Život je gibanje a život Sunčanoga Logosa — Njegov Dah, kako se pjesnički naziva, dotakne tu materiju, koja miruje, krene svojstva u stanje nestabilne ravnoteže, te time potakne da se neprekinuto mijenjaju odnosi njihovi medju sobom. Dok traje životni period svemira, materija se nalazi neprekinuto u stanju nutrašnjega gibanja. H. P. B. kaže: »Fohat učvršćuje i odjeljuje sedmoro Braće ... prožimlje ih životnom elektricitetom i razlučuje pramateriju, primordialnu ili pregenetsku tvar u atome.«**

Stvaranje atoma biva u tri stepena. Prvim se odredjuje omedjenje u kojem će da zatitra život što ima da udahne dušu — Život Logosa u atomu; to omedjenje i odredjivanje dužine titrajnoga vala nazivlje se tehničkim imenom »božanskom mjerom« (Tanmâtra, mjera Onoga — »Onoga« što je Božanski Duh): to daje atomima izvjesne razine njihovu odredjenu svojstvenost.

Drugim stepenom Logos označuje prama toj Božanskoj mjeri crte koje odredjuju oblik atoma, osnovne osi njihova uzrasta, odnose izmedju njihovih kutova kojima se odmjeruje dotični njihov oblik što odgovara kozmičkom atomu***; najbliža su im analogija osi ledaca ili kristala. Trećim stepenom se odredjuje veličinu i oblik površine atomskom uzrastu spomoću mjere titraja i odnosa priklonih kutova njihovih osi, što bismo mogli nazvati površinom ili stijenkom atoma. Tako imamo u svakom atomu množinu života što ga oduhovljuje, njegove osi i njegovu površinu ili stijenu koja ga okružuje.

Od tih atoma stvara Treći Logos pet različitih vrsta, pet različitih titraja, a svaka vrsta čini temeljno gradivo dotične razine: svaka razina

---

* Tajna Nauka I. 696.

** Tajna Nauka I. 105.

*** Kolektivno, odredeno Tattva.

ma kako bile različite njene pojedinosti, ima svoj naročiti tip atoma, na koji mogu da se svedu dotične pojedinosti kao razinski objekti.

§ 2 Duh — Materija

Oznaka duh-materija će se moći ispravnije da prosudi i razumije, ako zastanemo časak kod stvaranja atoma razina, koje slijede jedna za drugom. Svakom je sustavu materija prostora, koja ga okružuje pramaterijom, Korijenom Materije, Mûlaprakriti, što je vrlo zgodno hindujsko ime. Materija svakoga sustava ima tu materiju okoline kao ishodište ili osnovku, korijen svoj i njegova vlastita materija izraste iz toga korijena, razvija se iz te osnovke.

Logos, Vrhovna duša sustava, koja sebi iz prostora privlači potrebnu materiju, produhovljuje je sa svojim vlastitim životom, a život u toj nježnoj materiji, toj Mûlaprakriti, jest Atma, Ono Sebe, Duh u svakom najmanjem djeliću. Fohat, Energija Logosova, »buši rupe u prostoru«, kako se izražava H. P. B., te ne bi moglo biti boljega i točnijega opisa. Ta snaga što kruži čini nebrojene vrtloge, od kojih svaki primivši oblik od Božanske Energije razvija se prama osima svoga uzrasta, te je svaki obavit materijom prostora. Atma u ovoju Mûlaprakriti, duh u ovoju tvari, a to su »atomi« najviše razine, Adi, što znači prva.

Neki od njih ostaju »atomima«, drugi se spajaju zajedno i tvore »molekule«; »molekule« se spajaju dalje u sve sastavljenije jedinice molekula, dok se uz atomičku razinu izgradi šest nižih podrasina.

To je samo analogija prama onomu što se može da opazi na nižim razinama, jer se najviše ne mogu shvatiti.

Sada dolazi stvaranje atoma druge razine. Njihovu mjeru i osi odredjuje, kako je gore opisano. Treći Logos i tad množina atoma adi, prve razine, svojim kružnim gibanjem obavija se ovojem oko sebe, koji se sastoji iz molekula svoje vlastite najniže podrazine; Duh *plus njegov vlastiti prvotni ovoj iz kozmičke materije* (Mûlaprakriti), ili atom prve razine je duh druge razine, koji sad ispunja i proniče novi ovoj, što se sastoji od najniže kombinacije samoga sebe. Ovi tako produhovljeni ovoji su atomi anûpadaka ili druge razine. Stvaranjem sve kompliciranijih agregata tih atoma postaje ostalih šest podrazina.

Neki broj atoma Anupadaka razine zaodjeva se na jednaki način s agregatima svoje vlastite najniže podrazine i postaju tako atma-atomi, a »Duh« se sada zaodjeo u dva ovoja, unutar svoje atomske stijene od agregata iz najniže podrazine anûpadaka, i prvotni Duh ili prvotni Život *plus* njegova oba ovoja označuje se kao duh âtma razine, a stijena se atoma uzimlje kao njegova (tvar) materija. Taj atom zaogrnut još jednom u agregate najniže podrazine âtma postaje atomom buddhi razine; duh na buddhi razini ima prama tome tri ovoja, što ga okružuju, unutar atomskih stijena iz najnižih âtma agregata. Na mentalnoj razini ima Duh četvorostruki ovoj unutar atomske stijene, na astralnoj petorostruki, a na fizičkoj šestorostruki, svakoga puta izvan atomske stijene same. Ali duh *plus svi njegovi ovoji*, osim najkrajnjijega smatra se uvijek kao duh dotične razine, a samo vanjska stijena kao oblik ili kao tijelo. Ta involucija duha omogućuje evoluciju, i kakogod opisivanje zvučilo komplikovano, princip je jednostavan i lako shvatljiv. — U istinu se dakle svuda može govoriti o »duhu-materiji.«

Nastaviće se.

Bratstvo i mir

Predavanje brata Milana Marjanovića održano u Zagrebu 8 decembra 1935 prigodom petoga kongresa za jedanaeste Glavne Skupštine J. T. D.

Bratstvo medju ljudima i mir na zemlji! — to su dva velika ideala, dve velike želje svih vremena a naročito našega vremena.

Ali možda su to baš zato tako veliki ideali i tako velike želje, jer je realnost toliko oprečna njima, jer je praksa toliko daleka od teorije da su

svi ljudi braća i od želje da zavlada vječni mir na zemlji. Za to se cinici i rugaju onima koji propovijedaju mir i naučaju bratstvo, nazivajući ih ludjacima i slijepcima koji ne vide da život, realni život ne priznaje bratstvo i ne poznaje mira..

Postavljaju se ova dva osnovna pitanja:

1. da li je negativno iskustvo krute realnosti dovoljni razlog da se zabaci i napusti jedan ideal i jedna plemenita želja: i

2. ne leži li na samom definiranju ideala i u načinu kojim se želi ta želja neka greška i neki uzrok što ne dolazi tako lako do njihovog realizovanja. Drugačije postavljeno:

1. da li treba da postojeća praksa modifikuje ideale i da li uopće mogu ideali da menjaju praksu, dakle da se realizuju:

2. kako može najlasnije da želja postane delatnom voljom, a kako da se ideja utjelovi?

Meni se čini, da nema gorih u propastitelja ideala i lepih želja od onih, koji samo govore o idealu kao o idealu, kao nečemu što je bitno različno, što je u osnovi suprotno sa realnošću, što je daleko od života i protivno životu i onih, koji želje samo žele i uzdišu za nečim i ništa više, kukajući što se to ne ispunja, čekajući da se ispuni, to jest da te želje ispuni neka neodredjena sila koja se zove SE.

Želja mira ne može se ostvariti, ako se ne realizuje bratstvo medju ljudima, a bratstvo se neće ostvariti nikada, ako se bude samo propovijedalo, a miroljubivost se ne bude razvijala.

Nu nije li možda slabost i onog ideala i one želje u prevelikoj neodredjenosti, jednostavnosti i jednoličnosti nije li njihova neostvarivost u njihovoj premaloj stvarnosti i u prevelikoj sentimentalnosti ili prevelikoj apsolutnosti, kojom ih najveći dio ljudi shvaća, traži i očekuje?

Kad govorimo o bratstvu, mislimo na to da smo svi nekako jednaki kad govorimo o miru mislimo na to da ne sme biti nikakove borbe. A jesmo li mi svi jednaki, i može li biti života bez borbe? Treba li da budemo svi jednaki, da budemo kao braća i treba li da bježimo od svake borbe da osiguramo mir?

Ideja bratstva dolazi od ideje jednoga Boga Stvaraoca i Oca svih stvorenja. Ako je jedan otac, djeca su sva braća medju sobom. Ovo je tačno i znači, da smo svi od istoga izvora, ali svi, ne samo ljudi, nego sve što je živo sve što postoji.

Nu u cijelom stvorenju božjem nema nigdje dva stvorenja, nema dve stvari, nema dva časa — posve jednaka: množina i raznolikost je baš značajka punoće života i stvaralačke plodnosti života. A ipak, sva ta beskrajna raznolikost je djelo jednog stvaralačkog principa, zraci su jednoga sunca, manifestacija Jednog Jedinstva: BRAĆA — po toj jednoj provenijenciji, jednoj pozadini, jednom životu — a ipak različna i raznolika.

Zašto nema ipak mira medju njima zašto medju tom braćom nema bratstva!

Zato, jer još nisu naučili da iza raznolikosti vide jedinstvo i nisu uspjeli da raznolikošću stvaraju harmoniju.

Ovo je jezgra problema. Sjetimo se samo dvaju primjera historije: Sredovječna crkva je proizašla iz nauke Krista, da su svi ljudi djeca Božja i braća. Naturujući ljudima tu nauku, hrišćanski revnitelji su inkvizicijom i strašnim ratovima mučili i u hekatombama ubijali tu braću, ljude, samo zato, jer se nisu htjeli ili znali uniformirati verovanjima i mišljenjima njihovim.

Novovjeke revolucije primjerice francuska i ruska, da usreće ljude bratstvom i jednakošću — gilotiniraju i zatiru čitave generacije ljudi — tražeći u silovitom izjednačenju njihovom — mir njihov!

Intolerancija je bila i ostaje najstrašniji neprijatelj napretka, mira i ostvarenja bratstva na svijetu. A intolerancija znači *otsustvo smisla za raznolikost*, znači *nametanje drugima* ono, što fanatik — slijepac, što uskogrudni i uskogledi revnitelj smatra da jeste ili da treba da bude dobro i za sve druge. On ne može da pojmi maksimu Friedrika Velikoga da svaki treba da bude spasen po svojoj vlastitoj fazoni. Odatle svi nesporazumi, sukobi, mržnje, progoni i ratovi. Zato nema mira i zato nema bratstva.

A gle: princip je jednak kod svih revnitelja kao i kod onih sentimentalaca, koji samo prodiču o idealu brat-

stva i žele mir. A oni to bratstvo shvataju vrlo prosto i općenito i taj mir apsolutno. Ovi dogmatici su samo pasivni fanatici, kao što su oni fanatici atkivni dogmatici.

Realnost je, medjutim, drugačija i mi nećemo nikada realizovati jedan ideal ako ga postavimo kao nešto apsolutno. Apsolutno je vanrealno, ono je jedinstvo izvan manifestovanoga sveta, a manifestovani svet je relativnost, jer se on i sastoji iz raznolikosti koje su izmedju sebe u izvesnim odnosima u relacijama. Odnosi znače veze. Sve je u svetu u odnosu jedno s drugim povezano jedno s drugim jer iza svega stoji ono što ih veže: *Veliko jedinstvo života, jedinstvo božanstva.*

To je Jedino, ali zato Najviše, Najdublje, Najapsolutnije Božanstvo, Jedinstvo, Princip života, po kojemu i u kojemu postoji sve, što jeste. Sve drugo su forme, sve drugo je raznoličnost.

Cijela mudrost je u ovome: *naći, spoznati i osjetiti ovo jedinstvo u svemu* i njega poštovati i cijeniti u svakoj raznolikosti, a umirenje borba tražiti u harmoniji i raznoličnih stvari i pojava, a ne u njihovoj jednoličnosti. Ovo će reći drugim rečima: nikada nećemo realizovati ideale bratstva ako budemo htjeli imati apsolutni mir, koji je moguć samo u uniformnosti, a to je *smrt a ne život.*

Annie Besant u »Dharmi« lepo kaže:

»U čemu je savršenstvo jednog Svemira? U neizmjernom broju različitih predmeta koji više manje harmonično dejstvuju. — Raznolikost je osnovni ton Univerzuma, a savršenstvo njegovo je u savršeno razvijenoj raznolikosti i u Harmoniji delova koji stoje jedan sa drugim u vezi. Universum može samo onda da dostigne svoje savršenstvo, kad svaki njegov dio dostigne svoj puni i savršen izražaj i ispuni svoju zadaću. Ljepota i zdravlje tijela nije u tome da svi delovi jedno čine i jednaki budu, nego u tome, da svaki organ svoju funkciju na svoj način potpuno vrši.

Raznolikosti su i za ljepotu i za spoznanje potrebni preduslov. Mi mislimo time što razlikujemo, osećamo razlikovanjem, naše znanje se osniva na razlikovanju. Samo po razlikovanju znamo da smo živa i misaona bića«

Intelektualno dogmatski shvaćen ideal je nerealizabilan, jer se nameće deduktivno i čini nasilje na život, i on bi ubio život, kad bi mogao biti kao takav ostvaren, jer je u svojoj biti statičan. Život je dinamičan, on je u stalnom fluksu, u stalnom razvijanju on je u raznolikosti i za to samo u relativnom miru može da se realizuje bratstvo; ono može da bude bratstvo, a ne uniformnost, ono može da bude sklad i sljubljenje živih, ako im ostavi njihove različnosti, ako ih ostavi živima. A zato nije izraz-mir-apsolutni mir, nego onaj *relativni mir*, koji karakteriše sklad, koji se zove *Harmonija.*

Ideal se dakle mora shvatiti dinamički, ne smije se primjenjivati dogmatički, nego *estetički*, na način umetnički, muzički, za traženjem harmonije koja je drugi izraz za *ljubav*, koja je *stvaralački princip* života, koja nikada ne umrtvuje, nego sve veže, spaja, drži na životu; koja spaja različnosti, tako da kroz nje stvara u novim životima, nova jedinstva. Staro različno ujedinjava se samo u stvaranju novoga trecega! Bratstvo je put stvaranju; bratstvo kao stvaranje novoga to je rješenje!

Promijenimo, dakle, našu koncepciju o miru, o našem odnosu prama »drugome«, »drugima«, »drugačijemu«. Ne budimo fanatici i zelote; ne budimo skolastici nego umetnici u životu; život nije ni teorem, ni filozofija, ni član vere, nego praksa, *umetnina božjih ruku!* Stalno božje stvaranje! Pa zašto da mi budemo led ukrućivanja, kalup stezanja, kad treba da *budemo dionici i pomagači, čak ondje, čak ruke božijega svakodnevnoga stvaranja.*

Ako je tako, onda ćemo se naučiti da držimo red i disciplinu u sebi i okolo sebe, ali onu koju stvaralac-umetnik mora da ima; koju ima skladatelj, kipar, dirigenat

Ako je tako onda ovaj novi *»mir stvaralačkoga bratstva«* neće biti ni mir sile ni mir slabosti, nego mir punoće: mir šara a ne sivoće; mir izrazitosti ne mir neodredjenosti; mir razvijenih ličnosti koje vole, poštuju i pomažu razvoj drugih ličnosti; sklad punih tonova.

Nije, dakle dosta biti tolerantan, samo trpiti drugoga, nego čak želiti

raznolikost, da zbor bude jači, puniji, lepši.

Bratstvo znači priznavati i pomagati onome i onome po čemu su drugi i drugačiji, osećajući da *iza sve te različnosti bije u svim srcima jedan život, koji sve to pokreće i koji svoju jedinstvenu moć manifestira baš najbolje kroz tu mnogolikost.*

Učimo se tome, nadahnimo time ceo život, pa ćemo time znati da smo na putu *ostvarenja bratstva i mira života...* *M. M.*

—

Društvene vijesti

JEDANAESTA GLAVNA SKUPŠTINA

Jedanaesta glavna godišnja Skupština otvorena je 9 decembra 1934 u 17 sati. Sestra gđa. Lujza Holubova svojim umjetničkim izvođenjem dviju kompozicija na harfi uskladila je atmosferu skupštinske sredine.

Sestra predsjednik Jelisava Vávra predaje dužnost predsjednikovanja bratu potpredsjedniku Dipl. Ing. Božidaru Prikril-u. Pozdravivši pretstavnika Policije i izvjestioce »Novosti« i »Politike« obratio se pretsjedavajući posljednjima za objektivno prigodni i iscrpljivi prikaz, a nastavio da reda čitajući pozdrave braće i prijatelja iz svijeta i iz zemlje.

Osobito se dojmio pozdrav Generalnoga Sekretara Rumunjske Sekcije sestre gđe. Eugenije Vasilescu, koja nalazi »pravom istinom da samo velike nesreće pokazuju, kako duboko zahvaćaju veze ljudi među sobom« i u svom pismu od 3 decembra 1934 upravljenom iz Bukarešta nastavlja dalje: »Prateći bol prestravljenoga naroda... o tragičnoj pogibiji Vašega Kralja-Heroja razabrala sam, koliko je jaka veza između naših zemalja. Srećna sam što sam posred one patnje otkrila da se naše dvije zemlje priljubljuju nesamo političkim vezama već i bratskim čuvstvima... Rado bih da se pojačaju naši odnosi i time poveća Mir... šaljem Vama i jugoslavenskoj braći u ime rumunjskih članova T. D. najbolje želje za uspjeh i neka budu sigurni, iako niko od nas ne može da bude uz Vas u toj zgodi, i mišlju i srcem bićemo zajedno Najiskrenije Vaša, E. V.«

Budući da je već ranije svaki od članova primio sastavak Tajničkoga Izvještaja, (a izvjesni dio godišnjega pregleda donio je broj sedmoga godišta), pretsjedavajući brat B. Prikril otvorio je raspravljanje o njem pozivom nazočnima da iznesu svoja opažanja i primjedbe. Kako je zadovoljio statistički prikaz o brojčanom stanju članova i održanim sastancima kao i o djelatnosti braće iz drugih zemalja, skupština ga prima odobravanjem. — Brat tajnik zatim reda izvještaje, što ih je primio od Krugova iz pojedinih mjesta i od Teozofskoga Reda Služenja u pogledu njegovih djelatnosti.

Krug *»Sloga«* u Čakovcu, koji vodi brat Milan Reiching, javlja da se »rad njihov kretao u glavnom smjernicama koje su danas najaktuelnije, a to je održanje svjetskoga Mira.« Pohodili su ih ugledni gosti: brat Karl Riedel iz Beča i s. Miss Edith Abbott iz Londona.

U Krugu *»Jedinstvo«* u Karlovcu nastupile su promjene, budući da je prijašnji pročelnik prof. Milan Šoštarić sa svojom porodicom preselio u Zagreb. U funkciji skupštinskoga zapisničara zastupao je ujedno i Krug »Jedinstvo«. Naslijedio ga je brat Milan Deutscher da povede krug daljem napretku njegovu.

Krug *»Istok«* u Beogradu, kojemu je pročelnikom brat Dr. Vojislav Kujundžić, izvješćuje o radu u ovoj godini ističući napose pohod prof. g. E. Van der Stok-a iz Holandije kao i pohod s predsjednika J. T. D. prigodom Kraljeve sahrane.

Krug braće u Celju razvijao je svoju djelatnost proširujući svoj utjecaj i do Ljubljane Mjesečnik »Žarki Resnice« što ga izdaje na slovenačkom pročelnik Kruga, brat Konrad Konec kao i osnutak knjižnice bili su od velike pomoći za stvaranje vječnoga spomenika pokojnom Pretsjedniku T. D. Dr Annie Besant i pomažući širenje Teozofskoga Društva, što su zasvjedočili svi članovi pomenutoga kruga *»Krišnadi«* napose prigodom pohoda sestre gđe Paule Löw iz Graz-a.

Porukom našega novog Pretsjednika, Dr G. S. Arundale-a: *Zajedno iako*

različiti, privodio je krug »Bratska Ljubav« u Križevcima ciljeve Teozofije u djelo. Uredivši prostorije u svrhu Teozofskoga Doma primila je tom zgodom s. Ivica Barlović kao pročelnik Kruga »B. LJ.« Miss Jean Glen-Walker, koja je neposredno prije toga proboravila duže vremena u Središnjici Teozofskoga Društva u Adyaru. Za taj su pohod stigla i braća iz Novoseljana kraj Bjelovara da potaknu svoj Krug »Arundale«, koji danas svim poletom svojim privodi najmlade u Društvu spoznaji bratstva i ostvarenju toga ideala. Pročelnik brat Stjepan Vusić pozdravlja Kongres i Skupštinu.

Osobito se zamjetljivo razabrao pojačani rad u pojedinim mjestima, gdje se primiču osnivanju Krugova napose na *Sušaku* i u *Ivanovu Selu.*

Rad Kruga »*Istine*« pod vodstvom brata pročelnika Pavla Kachnič-a pruža redovnim sastancima javnosti saznanje Teozofske Istine.

Krug »*Blavatsky*« saradnjom brata Dipl. Ing. Božidara Prikrila okuplja predavače u zajednici sa »*Adyar-Besant*« Krugom i njegovim pretsjednikom bratom Rev. I. Butković-em.

Sa svrhom da predaje Teozofska naučanja u pojedinostima pod okriljem svoga pročelnika brata Pavla Pučara produbljuje Krug »*Krist*« mudrost Teozofije putem biblijskoga proučavanja.

Krug »Sava« radi snažno za mir među narodima a pod zaštitom Majstora naročitom predanošću pretsjednika njegova Ing. B. Prikril-a i gorljivom djelatnošću potpredsjednika sestre Milice Gradišnik.

Sve Krugove i članove njihove sljubljene zajedno osobitom sklonosti i razumijevanjem privodio je Krug »*Sklad*« daljem usavršavanju u cilju Teozofije.

Izvještaj o Krugu »*Rukmini*«, komu je svrha »proučavanje ideala mladeži«, i rad oko preuređaja u svijetu«, namjesto pročelnika sestre Ide Ulčakar, iznosi sestra gđa Frida Deutsch ističući da je Krug posredstvom Miss Jean Glen-Walker u vezi sa gdom. Rukmini Arundale, pretsjednikom Centra Sv. Mihajla u Holandiji, i svršava, kako i ovdje težimo svi za boljitkom., pouzdanjem u savršenstvo do kojega vodi dugi i tegotan put.

Izvještajem *Teozofskoga Reda Služenja*, kojemu je i u ovoj godini Pročelnik-Glavni brat njegov, sestra gđa Milena F. Šišić-a utirala dalji put, iznio je brat tajnik Društva lijepi broj različitih činjenica u pogledu njegovih djelatnosti.

Međunarodna Liga za korespondencu zabilježila je pisma pretstavnika Sekcije i T. R. S. štaviše i od dvanaestoro djece iz Njemačke sa izražajima sačuvstvovanja u dubokoj tuzi što je zadesila našu zemlju gubitkom ljubljenoga Kralja njezina.

Krug *Vitezova* pohodila je u martu 1934 Mrs Ethel Whyte, prijašnji njegov pročelnik na povratku svom iz Adyara. K nama je stigla iz Jerusolima, gdje se nalazi grob osnivača K. V. Mr. L. B. Whyte-a. Za pomen-sastanak 28 novembra 1934. Glavni Vitez s. Paula Ulmansky, prikazala je divnu dušu Viteškoga Kralja, a kćerka joj nadovezala o milini Njegovoj, svršivši najsvetijom zadužbinom našom, posljednjim riječima Njegovim: »Čuvajte mi Jugoslaviju.«

Grupa za Zaštitu Životinja kretala je i duž ove godine rad svoj prama označenom cilju, te je za »Dan Životinja« 4 oktobra 1934 našla u zajedničkoj saradnji Društvo za Zaštitu Životinja i Vegetarsko Društvo. Uz uvodnu riječ sestre gđe. Sofije Kachnič održali su pretsjednici njihovi Dr A. Šemper i Dr I. Hengster svoja prigodna predavanja.

Umjetnička Djelatnost T. R. S. pod pročelništvom sestre prof. gđe. Mare Pirnat i uz saradnju sestre gđe. Lucije bar. Ožegović naišla je na najpripravniji odaziv u svakoj prigodi sa strane odličnih gostiju, koji su kao gđa. prof. Elvira Marsić, gđa. prof. Zlata Špehar, g. Dr Ivo Gašparac, g. major I. Probojčević, prof. Simon Zamola i g. V. Jugović svojim umjetničkim nastupom uveličali pojedine tačke programa.

Pretsjedavajući Kongresu u Barceloni, u aprilu 1934. Dr C. Jinarajadasa naglasio je vezu umjetnosti sa Teozofijom i istakao potrebu da je se izrazuje napose na oblik umjetnički.

Trezvenjaci T. R. S. bili su posredstvom Miss Agnes Slack iz Londona zastupljeni na kongresu »Bijele Vrpce« u Stokholmu u julu 1934, kamo su odaslali pozdravni brzojav.

Krug istraživanja T. S. U. predao je u razdoblju od minule godine dana lijepi broj jedinica iz naučnoga materijala najnovijega datuma.

Slavenska Kultura kao djelatnost T. R. S. priredila je 12 novembra »Slavenski Dan«. Za slavu dana održao je brat Milan Marjanović predavanje, i predočio težnju svilju Slavena za sjedinjenjem naročitim pogledom na svijetli lik preminuloga Kralja kao na Slavenskoga Suverena.

Liga za Svjetski Mir priredila je pod okriljem Kruga »Sava« 11 novembra »Dan Mira«. Tačno u 11 sati svi su se nazočni dubokim dojmovima uvodne riječi brata Dipl. ing. B. Prikrila opomenuli šutnjom od dvije minute pobornika za trajni Mir, Viteškoga Kralja-Ratnika. Osvrnuvši se na događaje g. Dr Zdenko Vernić izložio je temu o »Dvadeset tisuća godina staroj ideji« drevnoga misterija žrtve Div-Boga-Heroja. Nakon pjesme Božanskom Vladaocu sestre L. bar. Ožegović sestra Pretsjednik privila je zavjerom sve okupljene uza stijeg mladahnoga Nasljednika Petra da se na toj vrleti snage podigne Hram Mira.

Skupština usvaja i nadopune tajnikovu izvještaju s odobravanjem.

Osobito radosno prihvaća prikaz sestre blagajničara gđe. Sofije Kachnič o blagajničkom poslovanju sa postignutim aktivnim saldom.

Prama izvještaju sestre knjižničara gđe. Jelke Svoboda o snazi knjižnice, koja sadrži 850 svezaka knjiga i godišta listova Skupština sa zadovoljstvom konstatuje porast u prometu knjiga kao i u zanimanju čitača.

Revizijski odbor zatim izjavljuje da je pregledao svu društvenu imovinu i našao je u redu, na temelju čega Skupština jednodušno daje odriješnicu Odboru.

Nakon muzičke tačke pomenutih umjetnika Skupština rješava posljednje dvije tačke dnevnoga reda. Prvom izabire Dr G. S. Arundale-a Začasnim Pretsjednikom J. T. D., a drugom usvaja za društvenu godinu razdoblje od 1 XII do 30 XI, dok za blagajničko poslovanje ostaje kao i ranije.

Skupštinsko Zborovanje što se vršilo u znaku »Bratsva« svršava primanjem Rezolucije, koju prama predlogu brata P. Kachnič-a iznosi Odbor kako slijedi:

»Poradi straha i neizvjesnosti u svijetu, uzrokovanih naoružavanjem i nezaposlenjem, Jugoslavensko Teozofsko društvo prigodom Petoga kongresa i Jedanaeste Glavne Skupštine iznosi naziranje da se spoznajom bratstva javlja potreba Teozofije... što upućuje da ima Jedan i Jedini Život, u kojem su zastupljeni svi oblici što se nalaze u prirodi.

Kako je jedini pravi osnov pravdi i miru među ljudima na svijetu spoznaja i praktička primjena bratstva bez... ikakovih razlika, one su jedinim i pravim putem kao i sigurnim jamstvom za život radosti i blagostanja, švo kreće napredak zadovoljstvu i sreći sviju.«

Svršivši time sve tačke poslovanja pretsjedavajući brat Božidar Prikril zaključuje Skupštinu u 18.30 sati.

Naposljetku brat prof. V. Stefanini izrazuje zadovoljstvo sviju za postignuti uspjeh ovršenoga zborovanja i zahvaljuje svima Pretstavnicima za bratski iskazanu pažnju.

Sa poklikom brata Potpretsjednika: »Svi smo za Bratstvo« melodija »Pater Noster« brata Dr Ive Gašparca zamni uz klavirsku pratnju sestre prof. Mare Pirnat i završi zborovanjem u 19 sati.

IZ SREDIŠNJICE U ADYARU

Krajem decembra 1934 održana je u Središnjici u Adyaru kraj Madrasa, Indija, 59 godišnja Skupština T.D. Tom je prigodom Pretsjednik Dr G. S. Arundale izrekao vrlo značajni govor, što će ga da donese naredni broj »Teozofije.«

Za šezdesetu obljetnicu Teozofskoga Društva vršiće se u Adyaru

DIJAMANTSKA JUBILEJSKA SKUPŠTINA

od 26 decembra 1934 do 5 januara 1935. god.

VANREDNE DRUŠTVENE PRIREDBE

Iza skupštinskoga zborovanja u decembru 1934 do kraja marta 1935 Društvo je dočekalo nekoliko značajnih obljetnica dotično dana rođenja svojih uglednika.

Grupa mladih u Krugu »Majke Svijeta« i uz saradnju Lože »Sava« nadarila je nekoliko siromašne djece prigodom Slave Badnjega Dana, 23 decembra 1934.

Društvo naročito srdačno zahvaljuje onima, koji su 17 januara o. g. pohodili prigodnu priredbu za 11 obljetnicu njegova osnutka.

Prigodom jubilejske skupštine u Adyaru g. 1925 usvojen je prijedlog

gde Ide Manziarli da se dana 17 februara, kad je preminuo Giordano Bruno srednjevjekovni borac-mučenik i Henry S. Olcott, prvi pretsjednik Društva, a rodio se Biskup C. W. Leadbeater slavi svake godine kao »Adyarski Dan«.

Mladi naši članovi, sestre gde. Neda Čavrak, Frida Deutsch, Dara Vojvodić i Vikica Takač iznijele su svoja izvorna predavanja i recitovanja izmjenjujući ih vrlo uspjelo sa skladbama odličnih naših umjetnika, koji su uveličali 21 marta o. g. i slavu »Dana Mladih« kao naročitu muzičku priredbu, kojom je prilikom s. gdica. Milica Gradišnik prikazala »Ezoterijsko značenje Mozart-ove Čarobne Frule.«

Još nam su ostavili lijepih uspomena sastanci 28 februara u vezi sa rođendanom gđe. N. Srimati Rukmini Arundale, vrhovnoga pročelnika mladih Teozofa organizovanih u Indiji, Americi i Evropi. Kao i 16. marta, kad je u nazočnosti Potpredsjednika Ženskoga Saveza gđe. Zlate Kovačević-Lopašić u ime Ženske Sekcije J. T. D. sestra gđa. Maša Kovačić nadopunjala konferansu Ženske Aljanse, što se upravo za to doba vršila u Zagrebu, pogledima na ženu, kako ih je u jesen 1934 iznosio Dr C. Jinarajadasa u svojim predavanjima, koja je održavao u gradovima Italije, na povratku svom za Adyar (što će donijeti jedan od narednih brojeva »Teozofije«). Pomenuti je dan naročito odabrani dan« njegova rođenja«, jer se toga dana pridružio T. D.

Osobito se dirljivo proslavila ove godine obljetnica 25 marta 1933, kad je prvi Društveni Tajnik, ljubljena sestra Dir. Valerija Mayerhoffer preminula svjetlijim razinama. Jedan od njenih vrijednih saradnika brat Nikola Cipor, ostavio nam je izražaj svoje zahvalnosti, ističući, *kako će nam ostati trajno u srcima našim njezina bratska ljubav..., kojom se znala približiti svakomu i potaknuti ga na ljepotu razumijevanja Bratstva. Bio je to posebni način, jednostavno prirodni i neusiljen — a ujedno i otmjen i dostojanstven. Tako nas je naša draga sestra Valerija sve jednako ljubila i učila i vodila onom Jednomu.*

Za pomenutu je zgodu g. Dr. Zdenko Vernić održao predavanje sa projekcijama o Tutankamenovoj grobnici u Egiptu.

Vegetarsko Društvo u Zagrebu, Bakačeva ulica 3. II. izdalo je svoj *Manifest* pod nazivom »Vegetarizam«, kojim se objavljuje i utvrđuje pojam i svrha vegetarizma.

SADRŽAJ:

CONTENTS:

»Teozofija« izlazi 6 puta na godinu. — Vlasnik i izdavač: Jugoslavensko Teozofsko Društvo, Zagreb, Mesnička 7. III. kat. — Odgovorni urednik: Dipl. Ing. Božidar Prikril, Zagreb, Vinkovićeva ul. 9. — Tisak Zagrebačke Privredne Štamparije. — Odgovara: J. Boranić, Mesnička ulica broj 49.